

Zygmunt Ziątek

"Nauka o kulturze i semiotyka",
Stefan Żółkiewski, "Teksty" nr 3
(1973) : [recenzja]

Biuletyn Polonistyczny 17/51, 110

1974

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

(I) ŻÓŁKIEWSKI Stefan: Nauka o kulturze i semiotyka. "Teksty" 1973 nr 3 s.68-83.

Szkic stanowi polemikę z tymi tezami książki Marcina Czerwińskiego "Kultura i jej badanie", które kwestionują przydatność analiz semiotycznych w nauce o kulturze. Autor popiera Czerwińskiego w dyskusji ze strukturalizmem wyrastającym z językoznawstwa, który zajmuje się konfiguracją wzorów kultury, a nie ich praktyczną realizacją, tym: | k t o, k i e d y, j a k realizuje je lub nie, co jest problemem badań kultury; natomiast nie zgadza się, aby krytyka strukturalizmu dotyczyła także semiotyki. Semiotyka bowiem jest t e c h n i k ą analizy "tekstu" (uporządkowanej sekwencji znaków), a nie wypowiedzi, jak sądzi Czerwiński, i nie wychodzi od modelu kultury, lecz od jej "przedmiotów", konkretnych, zmierzając do skonstruowania owego modelu. W kwestii sposobu typologizowania "tekstów" kultury autor polemizuje także z Lotmanem.

BP/51/11

Z.Z.

(II) BABIŃSKI Hubert F.: Nowe spojrzenie na "Mazepę" Słowackiego. "Pamiętnik Literacki" 1973 z.2 s.47-56.

Fragment obszernego studium poświęconego symbolicznej interpretacji "Mazepy". Przesłanki do takiego odczytania dramatu znajduje autor w analizie porównawczej utworu Słowackiego, powieści poetyckiej Byrona i liryku Wiktora Hugo o tym samym tytule. Słowacki - inaczej niż jego poprzednicy - nadał doznaniu przez Mazepę śmierci za życia wymiar metafizyczny, apoteozując swego bohatera. Autor odczytuje "Mazepę" jako dramat o niewłaściwej percepcji empirycznego, widzialnego świata i o skutkach tego zniekształcenia. Kwestionowana na ogół strukturalna spójność sztuki opiera się, jego zdaniem, na związku architektonicznego symbolizmu utworu (motyw muru) z ewolucją Mazepy z zalotnego dworaka w postać mesjanistyczną, podobną do Anhellego.

BP/51/12

31.J.